

Pommi-iskun jälkeen

Torstaina alkaneella Rakkautta & Anarkiaa -elokuvasfestivaalilla nähdään taas runsaasti uutuuselokuvia eri maailmankolkista. Yksi mielenkiintoisimmista on Quentin Tarantinolta oppia saaneen Ziad Doueirin *The Attack*, vankka draama palestiinalaisten ja israelilaisten väkivaltaisista riidoista.

Libanonilainen Ziad Doueiri teki erinomaisen elokuvan aiheesta, josta ei voi olla puoleuton. Eikä palestiinalaisten ja israelilaisten suhteesta ole aiemmin nähty kovin montaa onnistunutta draamaa.

–Kun tekee tästä aiheesta elokuvaa, on kuin näyttäisi yhteen törmäviä junia, Doueiri kuvailee.

–Tasapainoinen ja tasa-puolinen elokuva olisi mahdollon.

Yasmina Khadran romaanin *Attentaatti* perustuva *The Attack* kertoo palestiinalaiskirurgi Aminista, joka on noussut Israelissa yhteiskunnan eliittiin. Etnisyys ei ole enää taakka. Sitten Amin saa käsittämättömän uutisen: hänen rakas vaimonsa on tehnyt itsemurhaiskun. Mistä voi olla kyse?

Doueiri työsti käsikirjoituksen amerikkalaisyhtiö Focus Featuresille. Yhteistyö lopui, heti kun teksti oli valmis.

–Amerikkalaiset sanoivat selittämättä ei. Myöhemmin sain kuulla, että Focusilla oli arvioitu elokuvan olevan liian palestiinalaismyönteinen amerikkalaisille ja liian Israel-myönteinen eurooppalaisille.

Edessä oli poliittinen noidankehä. Rehellisesti kerrottuna tarina olisi rahoittajille liian hankala.

–Olen ymmärtänyt, että diasporassa eli kotimaidensa ulkopuolella asuville juutalaisille ja arabeille asia on vaikein. Heistä tulee mieliteiltään fanaattisimpia. Se johtuu syyllisyydestä: pitää korostaa juutalaisuutta tai arabiutta.

Arkaan tilanteeseen ei sopinut libanonilaisen ohjaama elokuva maltillisen palestiinalaisen ahdingosta Israelissa omiensa uhkaamana.

Doueiri sai 1990-luvulla oppinsa Los Angelesissa, elokuvamaailman sydämessä. Siellä hän sekä kävi yliopistoa että pääsi ammattilaishommiin.

–Päisin sattumalta kamera-apulaiseksi Reservoir Dogsiin, ja sen jälkeen Quentin Tarantino halusi käyttää samaa ryhmää elokuvasta toiseen. Minä olin mukana neljässä hankkeessa, Jackie Brown oli viimeinen.

Doueiria naurattaa, kun hän muistelee Tarantinon persoonallista alkua ohjaajana. Elokuvia katsomalla olenaisen oppinut Tarantino tiesi, mitä halusi, muttei osannut selittää sitä.

–Tekniset yksityiskohdat ja termit olivat hänelle vieraita. Hän sanoi, että nyt haluan lähikuvan, jossa näkyy koko maailma. Okei, me mietimme. Olisiko se 18 millimetrin linssi, laajakulmaobjektiivi?

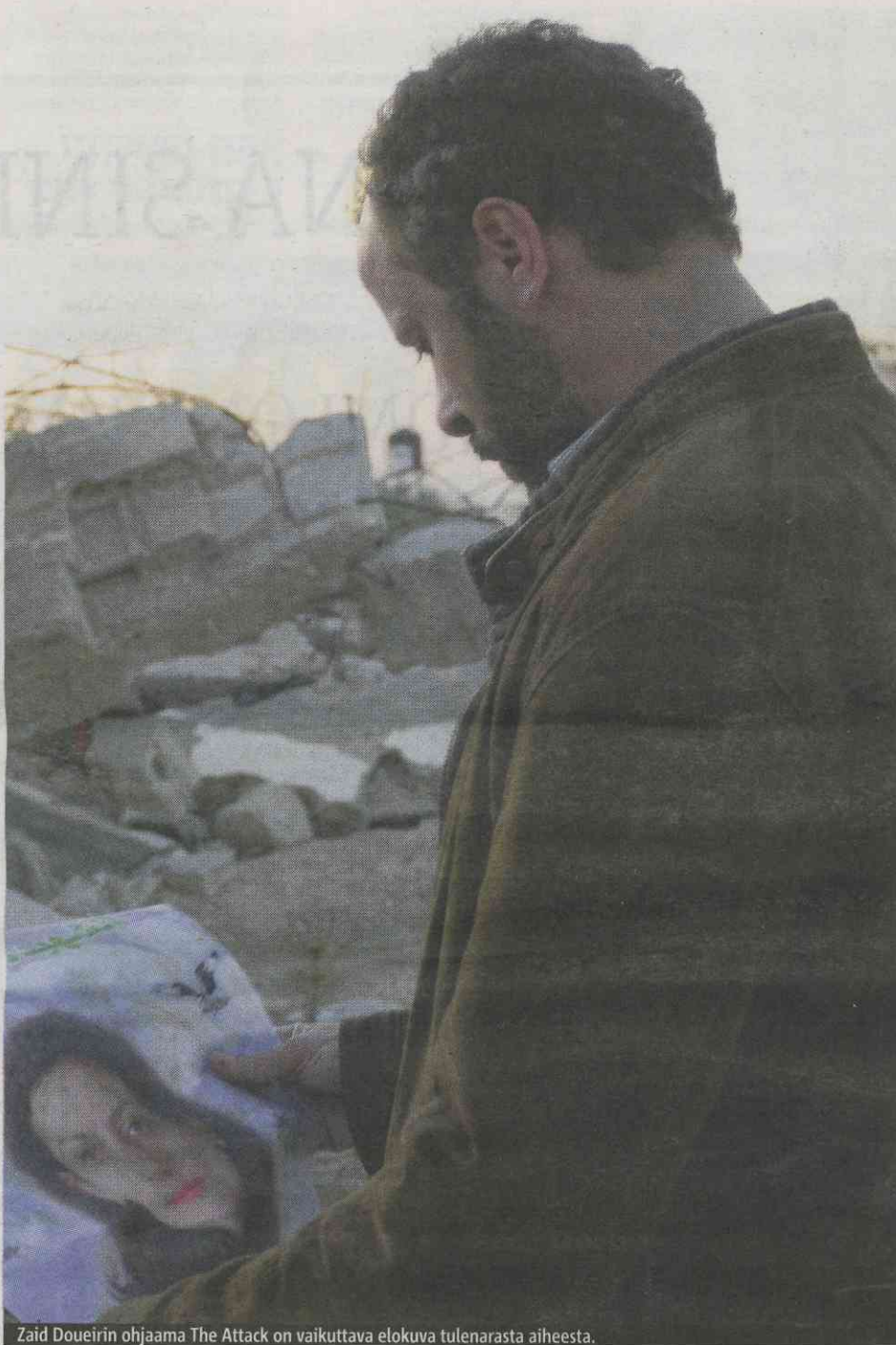
Doueirin mukaan Tarantino oppi nopeasti.

–Hän halusi tietää eloku-

Israel ja Palestiina

”Kun tekee tästä aiheesta elokuvaa, on kuin näyttäisi yhteen törmäviä junia.”

Ziad Doueiri

Ziad Doueirin ohjaama *The Attack* on vaikuttava elokuva tulenarasta aiheesta.

vista aivan kaiken.

Doueirin oma esikoinen oli elokuvasfestivaaleilla ja Yllä Suomessa nähty Länsi-Beirut. Omaelämäkerrallinen ja räväkkä draamakomedia käsitteli poikia vuoden 1975 epävakaa Beirutissa.

*The Attack*in rahoitus saatiin lopulta Ranskasta, Qatarista, Egyptistä ja Belgiasta, suunnilleen tässä kokojärjestyksessä, Doueiri listaa.

Elokuvasta tuli sellainen kuin piti, hän sanoo. Samaa mieltä oli esimerkiksi Marrakechin filmifestivaalin tuomaristo, joka valitsi *The Attack*in kilpasarjan parhaaksi viime joulukuussa.

Arabimaissa elokuva ei ole saanut esityslupaa. Syyinä ovat kuvaukset Israelissa, joka on arabimaiden kauppassaarossa. Arabiliiton kannanoton mukaan elokuva tehtiin rikollisesti.

–Tekoaikaan kukaan ei valittanut. Kuvasimme Nablusin kaupungissa Länsirannalla. Alueella on väkivaltainen maine. Palestiinalaishallinto antoi silti meille kaiken mahdollisen avun. Kaksi moskeijaa jopa suljettiin, jotta saim-

me kuvata. Moskeijoiden sulkeminen elokuvan kuvauksia varten on lähes ennenkuulumatonta.

The Attack kertoo petoksesta ja suuresta rakkaudesta. Vaimon kaksoiselämä on suunnaton loukkaus Aminia kohtaan. Silti hän antaa anteeksi.

Väkivallan seurauksena on kuitenkin painajainen Aminille. Doueiri korostaa,

että romaani päättyy julmempaan.

–Näin David Cronenbergin suurenmoisen elokuvan *A History of Violence*, kun laadimme käsikirjoitusta. Se muutti sekä alun että lopun, Doueiri paljastaa.

Pahinta voi olla syyllisyydentunto, jota ihminen kantaa taakkanaan. Alkupuolella korostettiin asioita, joita Amin jättää tekemättä.

Kansanmurhaa ja kaappauksia

Tämän vuoden Rakkautta & Anarkiaa -festivaalin ohjelmisto on tapahtuman historian laajin. Pitkiä elokuvia esitetään kaikkiaan 176 ja lyhytelokuvia 163.

Torstain avajaiselokuvana esitettiin tämän vuoden Cannesissa pääpalkinnon eli Kultaisen palmun voittanut ranskalainen Adelen elämä: osat 1 ja 2. Kotimaisessa gaalassa nähdään Dome Karukosken uusin ohjaus Leijonasydän, juhlanäytöksensä Wong Kar-wain Bruce Lee -elämäkertaelokuva *The Grandmaster* ja

R & A 2013

- **FESTARI.** Rakkautta & Anarkiaa Helsingissä 19.–29.9. Ohjelmisto, esityspaikat ja muu festivaali-info osoitteessa www.hiff.fi.

festivaalin päätöselokuvana amerikkalaisen indieohjaaja Noah Baumbachin *Frances Ha*.

Tapahtuman avainelokuviin kuuluvat muun muassa Pirjo Honkasalon odotettu uutuudraama *Betoniyö*, Wong

The Grandmaster.

Stoker.

A Field in England.

–Kirjan päähenkilö kuolee israelilaisten iskiessä moskeijaan. Khadra suuttui minulle, kun muutin lopun paljon avoimemmaksi.

Vastoinkäymisten jälkeen Doueiri on kuitenkin tyytyväinen, vaikka hän perheineen pakeni Beirutista Pariisiin. Israel-kohu nosti väkivallan uhkaa heitä kohtaan.

–*The Attack*ista tuli elokuva myös menetetyistä

mahdollisuuksista. Kuuntelemmeko toisiamme? Onko mahdollista muuttua? Ehkä, mutta meidän täytyy olla rehellisiä.

KALLE KINNUNEN
metrowkd@hs.fi
The Attack tänään perjantaina Maximissa (Kluuvikatu 1) klo 16.15. Muut esitysjat ja -paikat löytyvät festivaalin nettisivuilta.

Kar-wain psykologinen kauhutrilleri *Stoker*, inhorealisticista elokuvistaan tunnetun Ulrich Seidlin *Paradise: Hope* sekä Indonesian kansanmurhasta kertova kehuttu dokumentti *The Act of Killing*. Viimeksi mainitun ohjaaja Joshua Oppenheimer saapuu vieraaksi festivaalille.

Useiden ulkomaisten vieraiden joukossa nähdään myös italialais-ranskalaisen Menneisyys-elokuvan näyttelijä Tahar Rahim, joka tunnetaan parhaiten vuoden 2009 loistavasta *Profeetta*-vankila-

draamasta.

Muita kiinnostavia leffätärppejä ovat esimerkiksi Somalian rannikolle sijoittuva tanskalainen kaappausdraama *A Hijacking*, kiistellystä amerikkalaisesta elokuvaohjaajasta kertova dokumentti Milius sekä taitavan brittiläisen kauhuohjaajan Ben Wheatleyn uutuudet *A Field in England* ja *Sightseers*.

Festivaalilla jaetaan myös pohjoismaiden neuvoston elokuvapalkinto. Suomea kisassa edustaa Simo Halisen *Kerron* sinulle kaiken. **JUHO TYPPÖ**